

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde Türk Medeni Kanunu'nun 175. Maddesi gereğince düzenlenen Yoksulluk Nafakası başlığı kamuoyunun gündeminden hiç düşmeyen, yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulan ve uygulamada sıklıkla sorunlarla karşılaşılan yakıcı bir konudur. Ancak konu üzerine yapılan tartışmalar hukuki uygulamalara ilişkin mevcut sorunları ve toplumsal gereksinimleri ortaya koymayı sağlayacak sosyolojik verileri içermemektedir. Oysaki, mevcut düzenlemenin etkinliğinin tespiti, iyileştirmelere ihtiyaç olup olmadığının belirlenmesi her modern hukuk sisteminde olduğu gibi sosyolojik dayanakları ve değişen toplum yapısını dikkate almayı gerektirir. Yoksulluk nafakasının kurum ve yetkililerce tartışılma bağlamlarına bakıldığında, iştirak nafakası ile karıştırıldığı ve yanlış söylemlerle kamuoyunun yönlendirildiği görülmektedir. Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenmiş olan boşanma sonrasında taraflara tanınan üç nafaka çeşidi vardır: Tedbir nafakası, iştirak nafakası ve yoksulluk nafakası. Yapılan düzenlemede herhangi bir cinsiyet belirtilmeksizin, boşanma davasının bitip kesinleşmesinden sonra yoksulluğa düşecek tarafa geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında nafaka bağlanmasını öngören nafaka yoksulluk nafakası olarak adlandırılmaktadır.

Yoksulluk Nafakasının çoğunlukla kadın lehine olmasının nedeni boşanma sonrası yoksulluğa düşen tarafın ağırlıklı olarak kadınlar olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, ancak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak kadın yoksulluğunun ele alınması ve kapsamlı düzenlemelerle kadın yoksulluğunun önlenmesi ile yoksulluk nafakasına duyulan ihtiyaçta azalma gerçekleşebilir. Aynı zamanda bu nafaka türü, nafakaya bağlanan tarafın yeniden evlenmesi, taraflardan birinin ölümü ya da mali durumunun değişmesi ile miktarı azaltılabilir ya da kaldırılabilir. Oysa, Kadın Dayanışma Vakfı'nın 2019 yılında yaptığı 140 dava dosyasının incelendiği Yoksulluk Nafakası Araştırması verilerine göre, kadınlar tarafından talep edilen yoksulluk nafakası oranı yüzde 70'tir ve davalara taraf olan kadınların yüzde 45'inin herhangi bir geliri yoktur. Bununla birlikte, yapılan incelemelerde mahkemelerce karara bağlanan nafakaların yüzde 50,7'sinin hiç ödenmediği tespit edilmiştir. Bunun nedeni yüzde 40 oranında yükümlülerin nafaka ödemek istememesi olarak açıklanmıştır.

Son zamanlarda boşanma davaları sonrası, erkeğin de mağduriyetinden söz edilen, çocuğa bağlanan nafaka üzerinden kadınların gelir elde ettiğine yönelik genel kanının, somut dava verileri ve toplumsal dinamiklerle değerlendirildiğinde gerçeği yansıtmadığı görülmektedir. Bu noktada, yaşanan iktisadi kriz, alım gücündeki düşüş ve enflasyondaki artış göz önünde bulundurulduğunda, çocuğun barınma, giyinme, yiyecek ve eğitim gibi zorunlu giderlerinin dahi nafaka ile karşılanmasının mümkün olmadığı tespit edilebilir. Aynı zamanda, yoksulluk nafakası talep eden tarafın gelirinde herhangi bir iyileşme olmadığı da gözlemlenebilmektedir.

Ülkemizde, kadın yoksulluğunu ortadan kaldırmak, yoksulluk nafakalarının tahsil edilemeyen oranını tespit etmek, boşanma sonrası kadının iktisadi konumunu güçlendirecek mekanizmaları tespit edip yeni düzenlemelere başvurmak, 6284 sayılı Kanun ile birlikte düşünülmesi gereken yoksulluk nafakasının "mağduriyet" üzerinden değerlendirilmesinin önüne geçerek toplumsal sorunu ele almak amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GUNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

